

Delårsrapport 3. kvartal 2018

SpareBank 1 Forsikring AS

SpareBank 1 Forsikring AS

Styrets beretning per 3. kvartal 2018

SpareBank 1 Forsikring AS oppnådde et totalresultat på 362,7 mill. kroner per tredje kvartal 2018. Forvaltningskapitalen økte med 9,2% siden årsskiftet til 59,7 mrd. kroner. Premieinntektene økte med 20,4 % i forhold til samme tid i fjor.

Hovedtall fra regnskapet

Resultat

Selskapets resultat før skatt ble 473,0 mill. kroner etter tredje kvartal 2018, mot 512,6 mill. kroner etter tredje kvartal 2017. Resultatet etter skatt ble 362,7 mill. kroner, mot 387,3 mill. kroner forrige år. Risiko- og administrasjonsresultatene ble forbedret i forhold til fjoråret, mens finansresultatet ble betydelig lavere. Hovedårsaken til det lavere resultatet er mindre realiserte gevinster i kollektivporteføljene.

Premieinntekter

Brutto premieinntekter eksklusive tilflyttet kapital ble 5.197 mill. kroner etter tredje kvartal 2018, mot 4.547 mill. kroner etter tredje kvartal forrige år. Dette tilsvarte en økning på 14,3 %.

Overføring av premiereserve fra andre selskaper utgjorde 1.936 mill. kroner ved utgangen av tredje kvartal 2018, mot 1.407 mill. kroner på samme tidspunkt i fjor.

Fordeling av premieinntekter:

Beløp i mill. kroner	Per 30.09.18	Per 30.09.17
Tradisjonell forsikring:		
Individuelle pensjonsforsikringer	389	381
Individuelle kapitalforsikringer	633	589
Ulykkesforsikringer	256	243
Gruppelivsforsikringer	585	577
Kollektive rente- og pensjonsforsikringer	496	599
Forsikring med investeringsvalg:		
Individuelle pensjonsforsikringer	118	26
Individuelle kapitalforsikringer	278	204
Kollektive rente- og pensjonsforsikringer	2.442	1.928
Sum brutto forfalte premieinntekter	5.197	4.547
Overførte premiereserver	1.936	1.407
Avgitt gjenforsikringspremie	-154	-157
Premieinntekter for egen regning	6.979	5.797

Forvaltningskapital

Selskapets forvaltningskapital steg med 5.021 mill. kroner siden årets begynnelse og var 59.709 mill. kroner per 30. september 2018. Dette tilsvarte en økning på 9,2 % fra årsskiftet. Endringen skyldtes hovedsakelig økning i forsikringsforpliktelsene.

Finansielle eiendeler

SpareBank 1 Forsikring AS plasserer forvaltningskapitalen i aksjefond, obligasjons- og pengemarkedsfond, rentebærende papirer og eiendommer. Selskapet benytter i begrenset grad andre finansielle instrumenter. De finansielle eiendelene er delt inn i seks porteføljer. Selskapets kapital forvaltes i en egen selskapsportefølje. Forvaltningen av kundemidlene knyttet til individuelle spareforsikringer solgt før 1. januar 2008 forvaltes i en adskilt kollektivportefølje. Fripoliser med høye krav til årlig avkastning forvaltes også i en egen adskilt kollektivportefølje, mens de øvrige fripolisene forvaltes i en adskilt kollektivportefølje sammen med kundemidlene tilhørende ytelsespensjon. I den ordinære kollektivporteføljen forvaltes midlene til øvrige produkter med kontraktsfastsatte forpliktelser. Den sjettede porteføljen er eiendelene knyttet til livsforsikring med investeringsvalg. En betydelig andel av plasseringene i kollektivporteføljene er i eiendom og obligasjoner som måles til amortisert kost i regnskapet. I kollektivporteføljene samlet har selskapet en aksjeandel på 14,2 %. Styring av forvaltningskapitalen skjer gjennom en modell der selskapets finansielle eksponering vurderes samlet.

Fordelingen av selskapets finansielle eiendeler mellom kollektivporteføljer og aktivaklasser per 30.09.18:

Prosent fordeling Finansielle Eiendeler	Fripoliser og Fripoliser med høye krav til avkastning		
	Gammel individual bestand	ytelsespensjon	
Obligasjoner til amortisert kost	34,6	40,3	43,7
Obligasjoner til virkelig verdi	25,2	25,5	22,4
Eiendom	20,3	18,4	18,4
Aksjer og andeler	19,4	14,9	14,6
Andre eiendeler	0,5	0,9	0,9
Sum eiendeler	100,0	100,0	100,0

Fordelingen av finansielle eiendeler mellom aktivaklasser i den ordinære kollektivporteføljen og selskapsporteføljen per 30.09.18:

Prosent fordeling, Finansielle eiendeler	Ordinær bestand Selskapsportefølje	
Obligasjoner til amortisert kost	31,5	20,7
Obligasjoner til virkelig verdi	39,4	52,2
Eiendom	17,2	17,7
Aksjer og andeler	11,0	0,0
Andre eiendeler	0,9	9,4
Sum eiendeler	100,0	100,0

Eiendomsporteføljen består i hovedsak av kontor-eiendommer konsentrert til sentrale deler av Oslo. Verdien av eiendomsinvesteringene ble i andre kvartal 2018 oppregulert med 133,8 mill. kroner, som tilsvarte 2,6 % av bokført verdi.

Avkastningen i selskapsporteføljen var 1,7 % per 30. september 2018, mens verdijustert avkastning i de fire kollektivporteføljene for ordinær bestand, fripoliser og ytelsespensjon, fripoliser med høye krav til avkastning og gammel individual bestand var henholdsvis 2,7 %, 3,2 %, 3,2 % og 3,5 %. Bokført avkastning i disse porteføljene ble henholdsvis 2,3 %, 2,6 %, 2,5 % og 2,7 %.

Kursreguleringsfondet i kollektivporteføljene utgjorde 2.414 mill. kroner ved utgangen av tredje kvartal 2018, mot 2.287 mill. kroner ved utgangen av 2017. Av fondet per 30. september tilhørte 610,1 mill. kroner den ordinære kollektivporteføljen, 815,6 mill. kroner tilhørte porteføljen til fripoliser og ytelsespensjon, 432,4 mill. kroner tilhørte porteføljen til fripoliser med

høye krav til avkastning og 555,9 mill. kroner tilhørte porteføljen til gamle individuelle spareforsikringer.

Eiendeler og avkastning i livsforsikring med investeringsvalg

Netto finansielle eiendeler knyttet til forsikringer med investeringsvalg utgjorde 29.551 mill. kroner per 30. september 2018. Midlene fordelte seg med 60,2 % i aksjefond, 27,9 % i obligasjonsfond, og 11,9 % i pengemarkedsfond.

Selskapet tilbyr ulike investeringsprofiler. Innen bedriftsmarkedet hadde fondsporteføljen "100 % aksjer" en avkastning ved utgangen av tredje kvartal 2018 på 7,5 %. Investeringsprofilene "Offensiv", "Moderat" og "Forsiktig" ga avkastning på 5,7 %, 4,0 % og 2,2 %. Avkastningen er eksklusive forvaltningskostnad.

Innen privatmarkedet oppnådde fondsporteføljen "100 % aksjer" en avkastning på 6,3 %. Investeringsprofilene "Offensiv", "Moderat" og "Forsiktig" ga avkastning på 4,7 %, 3,2 % og 1,7 %. Avkastningen er inklusive forvaltningskostnad.

Forsikringsmessige avsetninger

De samlede forsikringsmessige avsetningene for livsforsikringer med kontraktsfastsatte forpliktelser var 23.610 mill. kroner ved utgangen av tredje kvartal 2018, mot 22.864 mill. kroner ved årsskiftet. Dette tilsvarte en økning på 3,3 %.

De forsikringsmessige avsetningene for livsforsikringer med særskilt investeringsportefølje utgjorde 29.525 mill. kroner per 30. september 2018, mot 24.894 mill. kroner ved årsskiftet. Dette tilsvarte en økning på 18,6 %.

Erstatninger

Brutto utbetalte erstatninger ble 1.802 mill. kroner etter tredje kvartal 2018, en økning på 106 mill. kroner i forhold til samme tidspunkt i fjor. Overføring av forsikringsfond til andre selskaper utgjorde 563 mill. kroner, mot 597 mill. kroner forrige år.

Driftskostnader

De forsikringsrelaterte driftskostnadene eksklusiv mottatt gjenforsikringsprovisjon utgjorde 839,6 mill. kroner etter tredje kvartal 2018, mot 829,6 mill. kroner på samme tid forrige år. Provisjonskostnadene utgjorde 273,9 mill. kroner, en reduksjon på 6,4 mill. kroner fra året før.

Driftskostnadene eksklusive provisjoner utgjorde 565,7 mill. kroner etter tredje kvartal 2018, mot 549,3 mill. kroner på samme tid forrige år. Personalkostnader økte med 14,8 mill. kroner. Forvaltningskostnader knyttet til finansielle eiendeler økte med 14,5 mill. kroner. Avskrivningskostnadene var 10,4 mill. kroner lavere.

Salgsutvikling

Salg av arbeidsledighetsforsikring ble stanset i begynnelsen av 2017. Selskapets salgsvolumer for øvrige risikoprodukter i personmarkedet var på samme nivå etter andre kvartal 2018 som forrige år.

For innskuddspensjonsforsikringer og hybridpensjon i bedriftsmarkedet var det en reduksjon i salgsvolumene i forhold til samme periode i 2017.

Skattemessige forhold

Skattekostnaden ved utløpet av tredje kvartal 2018 ble 110,2 mill. kroner (23,3 %). Hovedårsaken til avvik i selskapets skattekostnad sammenlignet med en normalskattesats for finansforetak på 25 % var beregnet effekt av fritaksmetoden for aksjerelaterte investeringer hvor inntekten tilfaller selskapet.

Resultatanalyse

Resultatanalyse:

Beløp i mill. kroner	30.09.18	30.09.17
Risikoresultat	364,6	230,1
Administrasjonsresultat	29,6	5,3
Avkastningsresultat	169,2	367,8
Vederlag for rentegaranti	16,5	24,5
Resultat til fordeling	579,9	627,7

Netto risikoresultat utgjorde 196,5 mill. kroner etter andre kvartal 2018, mot 159,5 mill. kroner til samme tidspunkt i fjor. Det var særlig resultatene fra fripoliser og gruppelevsforikringer som ga bedre resultat enn forrige år.

Administrasjonsresultatet ble redusert med 19,7 mill. kroner gjennom effekter knyttet til reassuranse. For øvrig var resultatet 44,1 mill. kroner bedre sammenlignet med samme tidspunkt i fjor.

Netto renteresultat (finansinntekter i kundeporteføljene redusert med garantert avkastning) ble 169,2 mill. kroner, mot 367,8 mill. kroner året før. Nedgangen i renteresultatet skyldtes hovedsakelig mindre realiserte gevinster enn i 2017. Vederlaget for rentegarantien utgjorde 16,5 mill. kroner, mot 24,5 mill. kroner til samme tidspunkt i fjor. Nedgangen

ble forårsaket av en lavere bestand innen forsikringer med garantert avkastning hvor det innkreves et slikt vederlag.

Kapitalforhold og soliditet

Selskapet anses å være godt kapitalisert sett opp mot de regulatoriske kravene i Solvens II regelverket. Foreløpige beregninger viser at selskapets solvensmargin uten bruk av overgangsregler er 166 % per 30. september 2018, sammenlignet med 167 % ved årsskiftet.

Styret anser at selskapets forretningsmessige eksponering er godt tilpasset dets risikoevne.

Organisatoriske forhold

SpareBank 1 Forsikring AS er et heleiet datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS. Holdingselskapet fokuserer på styring og kontroll av datterselskapene. Støttetjenester innen områdene juridisk, økonomi, kommunikasjon og personal er organisatorisk lagt til SpareBank 1 Forsikring AS. Støttetjenester innen IT-området blir kjøpt fra SpareBank 1 Bank-samarbeidet DA.

Den 24. september 2018 inngikk SpareBank 1 Gruppen AS og DNB ASA en avtale om å slå sammen sine skadeforsikringsvirksomheter. Sammenslåingen vil skje ved at DNB Forsikring AS fusjonerer med SpareBank 1 Skadeforsikring AS. Det vurderes om enkelte personrisikoforsikringer skal overføres fra SpareBank 1 Forsikring AS til SpareBank 1 Skadeforsikring AS. Selskapet vil fortsatt være et datterselskap i SpareBank 1 Gruppen AS. Fusjonen skal etter planen gjennomføres 1. januar 2019, forutsatt godkjenning fra myndighetene.

Fremtidsutsikter

Økt fokus på pensjon forventes å gi langsiktig vekst i markedet for både trygghetsprodukter og pensjonsparing. Et helhetlig forsikringstilbud, samarbeidet med LO og SpareBank 1 bankenes distribusjonsnett, gir et godt utgangspunkt for fortsatt økt forretningsvolum.

SpareBank 1 Forsikring AS er markedsleder med flest antall kunder innen individuell risikoforsikring. Det er fortsatt et udekket behov for individuell risikoforsikring i markedet og selskapet forventer videre lønnsom vekst. I 2018 satser selskapet ytterligere på nysalg, mersalg og kryssalg av forsikring til SpareBank 1 bankkunder, LO-medlemmer og eksisterende forsikringskunder.

Kundenes bruk av digitale løsninger øker sterkt. SpareBank 1 Forsikring AS har digitale kjøpsløsninger for sine hovedprodukter. Det er stort fokus på å sikre gode kundeopplevelser gjennom løsninger som er enkle, gjenkjennbare på tvers av flater (mobil, brett, PC) og tilpasset kundens forskjellige behov. Et eksempel på dette er det sterkt voksende salget av individuelle spareprodukter med investeringsvalg.

SpareBank 1 Forsikring er ved siden av Storebrand markedets eneste tilbyder av ny tjenestepensjon (hybrid). Det er en økende interesse for produktet både fra virksomheter som har privat ytelsespensjon og fra virksomheter som har offentlig tjenestepensjon. Det er åpnet for overgang til hybridpensjon for konkurranseutsatte kommunale og interkommunale bedrifter.

SpareBank 1 Forsikring har tatt en ledende posisjon i hybridpensjonsmarkedet med en markedsandel på ca. 2/3 målt i årlig sparepremie. Selskapet er gjennom sin satsing på produktet og med sin unike distribusjonskraft godt posisjonert for å opprettholde sin rolle som markedsleder fremover.

SpareBank 1 Forsikring gikk fra 7,9 % markedsandel i 2016 til 9,4 % i 2017 på innskuddspensjon. For innskuddspensjon og hybridpensjon sett under ett økte markedsandelen fra 8,9 % i 2016 til 10,7 % i 2017. Markedsandelene har fortsatt å øke i 2018. Selskapet har gitt sine tjenestepensjonskunder landets beste avkastning de siste årene og har landets mest fornøyde tjenestepensjonskunder. Selskapet har lyktes med sin satsing på store kunder. Bankene som salgskanal i tillegg til økt oppmerksomhet fra meglere gjør at selskapet forventer fortsatt god vekst i pensjonsmarkedet fremover.

Finansdepartementet har sendt på høring et forslag om Egen pensjonskonto ved at pensjonskapitalbevis (rettigheter fra medlemskap i tidligere innskuddspensjonsordninger) flyttes sammen med nåværende innskuddspensjonsmidler. Hensikten er at den enkelte skal få en bedre oversikt over pensjonsmidlene og sparte kostnader ved færre pensjonskontoer. Det forventes at Egen pensjonskonto blir vedtatt i løpet av 2018. Gjennomføringen kan ta noe tid dersom den blir mer individualisert, ved at den enkelte kan velge sin egen pensjonsleverandør. SpareBank 1 ser offensivt på forslaget både dersom innskuddsordningene fortsetter som en kollektiv variant som i dag, eller om

den blir mer individualisert, eventuelt samlet i brede pensjonsordninger.

En arbeidsgruppe som har utredet mulige endringer i regelverket for garanterte pensjonsprodukter, har overlevert sin rapport til Finansdepartementet. Bakgrunnen for arbeidsgruppen er blant annet at det de siste årene har vært lav avkastning utover det avkastningsgarantiene gir og at verdiøkningen på pensjonsytelsene fra fripoliser og ytelsesordninger har vært liten. Finansdepartementet vil nå vurdere eventuelle forslag til regelendringer basert på rapporten.

Sterk premieøkning som følge av redusert beregningsrente og økte priser ved lengre levealder har ført til overgang fra ytelsespensjon til innskudds- eller hybridpensjon.

Ny skattefavoredert individuell pensjonssparing, IPS, ble innført fra 1. november 2017. Slike avtaler kan inngås med bank, livsforsikringsforetak, pensjonsforetak, verdipapirforetak eller forvaltningsselskap for verdipapirfond. Etter noen måneder med IPS-salg var SpareBank 1 Forsikring nest størst i forsikringsmarkedet med en markedsandel på 20,3 %, kun slått av Storebrand. (DNB har ikke et forsikringsprodukt). Når det gjelder salget av IPS og Pensjonskonto er det selskapets gode kjøpsløsninger som er årsaken til at kundene starter pensjonsavtaler på egen hånd. De finner som regel inspirasjon til dette på bankenes sider og kommer derifra enkelt over i kjøpsløsningen. Selskapet forventer derfor god vekst også innenfor disse produktene fremover.

Ny skattefavoredert individuell pensjonssparing er et pensjonsprodukt som passer godt sammen med selskapets tjenestepensjonsprodukter, og vil for mange av medlemmene i tjenestepensjon være et godt supplement til det de får fra arbeidsgiver. SpareBank 1 Forsikring forventer at mange av selskapets bedriftskunder ønsker å informere sine ansatte om denne tilleggsmuligheten og vil legge til rette for det.

SpareBank 1 Forsikring AS anses å være godt posisjonert i forhold til det fremtidige pensjonsmarkedet. Selskapet har gode resultater fra rene risikoprodukter og det er fokus på lønnsomhet i selskapet. Gjennom den kapital-forvaltningsstrategien som er fulgt sikter selskapet mot å gi langsiktig stabil avkastning til kunder og eier.

Oslo, 16. oktober 2018

Styret i SpareBank 1 Forsikring AS

RESULTATREGNSKAP

Beløp i 1000 kr.		Pr. 30.09.2018	Pr. 30.09.2017	31.12.2017
1.1	Forfalte premier, brutto	5 196 705	4 547 285	6 236 781
1.2	Avgitte gjenforsikringspremier	-153 426	-157 223	-211 110
1.3	Overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. fra andre forsikringsforetak	1 935 539	1 406 908	1 615 961
1	SUM PREMIEINNEKTER FOR EGEN REGNING	6 978 818	5 796 970	7 641 632
2.1	Inntekter fra investeringer i datterforetak (eiendomsselskap)	237 039	175 471	606 778
2.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	324 462	313 712	518 914
2.4	Verdiendringer på investeringer	126 982	253 773	394 575
2.5	Realisert gevinst og tap på investeringer	-10 639	241 601	151 599
	SUM NETTO INNEKTER FRA INVESTERINGER I			
2	KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	677 844	984 557	1 671 866
3.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	2 035	120 017	326 843
3.4	Verdiendringer på investeringer	724 784	967 437	1 489 488
3.5	Realisert gevinst og tap på investeringer	290 725	816 541	661 640
	SUM NETTO INNEKTER FRA INVESTERINGER I			
3	INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN	1 017 544	1 903 995	2 477 971
4	ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE INNEKTER	151 074	121 720	169 243
5.1.1	Utbetalte erstatninger, brutto	-1 801 850	-1 695 785	-2 268 306
5.1.2	Gjenforsikringsandel av utbetalte erstatninger	111 296	86 565	132 746
5.1	Utbetalte erstatninger	-1 690 554	-1 609 220	-2 135 560
5.2	Overf. av premiereserve og pensjonskapital mv. til andre forsikringsforetak	-563 188	-596 880	-731 919
5	SUM ERSTATNINGER FOR EGEN REGNING	-2 253 742	-2 206 100	-2 867 479
6.1.1	Endring i premiereserve mv., brutto	-483 318	-626 439	-786 526
6.1.2	Endring i gjenforsikringsandel av premiereserven mv.	12 913	14 009	28 156
6.1	Endring i premiereserve mv.	-470 405	-612 430	-758 370
6.2	Endring i tilleggsavsetninger	32 682	24 998	-219 004
6.3	Endring i kursreguleringsfond	-126 982	-253 773	-394 575
6.4	Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	-2 969	-2 968	-2 509
6.6	Overføring av tilleggsavsetninger fra andre forsikringsforetak	3 758		
	RESULTATFØRTE ENDRINGER I FORSIKRINGSFORPLIKTELSE -			
6	KONTRAKTSFASTSATTE FORPLIKTELSE	-563 916	-844 173	-1 374 458
7.1	Endring i pensjonskapital mv.	-4 589 195	-4 298 314	-5 740 003
7.3	Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	-11 371	-28 266	-35 292
	RESULTATFØRTE ENDRINGER I FORSIKRINGSFORPLIKTELSE -			
7	SÆRSKILT INVESTERINGSFORPLIKTELSE	-4 600 566	-4 326 580	-5 775 295
8.1	Overskudd på avkastningsresultatet	-140 787	-223 464	-268 680
8.2	Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	-28 233	-19 204	-20 530
	SUM MIDLER TILORDNET FORSIKRINGSKONTRAKTENE -			
8	KONTRAKTSFASTSATTE FORPLIKTELSE	-169 020	-242 668	-289 210
9.1	Forvaltningskostnader	-92 277	-79 844	-106 201
9.2	Salgskostnader	-399 473	-402 890	-542 297
9.4	Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader (inkl. provisjoner for mottatt)	-347 829	-346 882	-464 257
9.5	- Gjenforsikringsprovisjoner og gevinstandeler	16 154	36 291	42 134
9	SUM FORSIKRINGSRELATERTE DRIFTSKOSTNADER	-823 425	-793 325	-1 070 621
10	ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE KOSTNADER	-5 305	-9 386	-11 018
11	RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP	409 306	385 010	572 631

12.1	Inntekter fra investeringer i datterforetak (eiendomsselskap)	58 746	45 450	156 937
12.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	77 066	68 704	109 703
12.4	Verdiendringer på investeringer	-45 279	62 134	-17 196
12.5	Realisert gevinst og tap på investeringer	9 124	-4 131	60 172
SUM NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER I				
12	SELSKAPSPORTEFØLJEN	99 657	172 157	309 616
13	ANDRE INNTEKTER	1 879	1 207	1 630
14.1	Forvaltningskostnader	-4 257	-3 059	-4 286
14.2	Andre kostnader	-33 609	-42 764	-54 031
FORVALTNINGSKOSTNADER OG ANDRE KOSTNADER KNYTTET TIL				
14	SELSKAPSPORTEFØLJEN	-37 866	-45 823	-58 317
15	RESULTAT AV IKKE-TEKNISK REGNSKAP	63 670	127 541	252 929
16	RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD	472 976	512 551	825 560
17	SKATTEKOSTNADER	-110 242	-125 288	-161 693
18	RESULTAT FØR ANDRE RESULTATKOMPONENTER	362 734	387 263	663 867
19.3	Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger - ytelser til		9 932	9 932
19.5	Gevinster og tap på finansielle eiendeler tilgjengelig for salg			49
19.9	Skatt på andre resultatkomponenter		-2 483	-2 483
19	ANDRE RESULTATKOMPONENTER		7 449	7 498
20	TOTALRESULTAT	362 734	394 712	671 365

BALANSE - EIENDELER

Beløp i 1000 kr.		Pr. 30.09.2018	Pr. 30.09.2017	Pr. 31.12.2017
EIENDELER				
1.2	Andre immaterielle eiendeler	122 105	143 027	137 035
1	SUM IMMATERIELLE EIENDELER	122 105	143 027	137 035
2.1.1	Investeringseiendommer	1 599	1 605	1 605
2.1	Bygninger og andre faste eiendommer	1 599	1 605	1 605
2.2.1	Aksjer og andeler i datterforetak (eiendomsselskap)	1 062 665	934 657	1 068 648
2.2.2	Fordringer på datterforetak (eiendomsselskap)	170 420	60 110	70 133
2.2	Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	1 233 085	994 767	1 138 781
2.3.1	Investeringer som holdes til forfall	129 810	141 458	141 255
2.3.2	Utlån og fordringer	1 111 891	973 943	1 004 575
2.3	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	1 241 701	1 115 401	1 145 830
2.4.1	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	527	478	527
2.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkast.	3 167 204	3 419 444	3 332 406
2.4.4	Finansielle derivater	7 661	48	9 293
2.4.5	Andre finansielle eiendeler	353 160	242 190	503 478
2.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	3 528 552	3 662 160	3 845 704
2	SUM INVESTERINGER	6 004 937	5 773 933	6 131 920
3.1	Fordringer i forbindelse med direkte forretninger	89 731	115 625	74 443
3.3	Andre fordringer	21 342	30 717	52 081
3	SUM FORDRINGER	111 073	146 342	126 524
4.1	Anlegg og utstyr	61 285	69 886	65 128
4.2	Kasse, bank	212 859	194 911	308 763
4.4	Andre eiendeler betegnet etter sin art	6 058	5 557	7 309
4	SUM ANDRE EIENDELER	280 202	270 354	381 200
5.3	Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		380	21 202
	SUM FORSKUDDSBETALTE KOSTNADER OG OPPTJENTE			
5	IKKE MOTTATTE INNTEKTER		380	21 202
	SUM EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN	6 518 317	6 334 036	6 797 881
6.1.1	Investeringseiendommer	986	981	981
6.1	Bygninger og andre faste eiendommer	986	981	981
6.2.1	Aksjer og andeler i datterforetak (eiendomsselskap)	4 234 770	3 620 201	4 051 509
6.2	Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	4 234 770	3 620 201	4 051 509
6.3.1	Investeringer som holdes til forfall	1 109 846	1 426 084	1 429 494
6.3.2	Utlån og fordringer	7 445 536	6 583 498	6 830 153
6.3	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	8 555 382	8 009 582	8 259 647
6.4.1	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	3 282 316	2 939 755	3 133 311
6.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkast.	6 885 146	7 217 614	6 975 733
6.4.4	Finansielle derivater	80 026	5 556	28 559
6.4.5	Andre finansielle eiendeler	158 386	127 723	(10 448)
6.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	10 405 874	10 290 648	10 127 155
6	SUM INVESTERINGER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	23 197 012	21 921 412	22 439 292
	GJENFORSIKRINGSANDEL AV FORSIKRINGSFORPLIKTELSE			
7	i KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	442 694	429 252	443 400
8.4.1	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	17 650 882	13 824 271	14 740 538
8.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkast.	11 640 192	9 672 515	10 101 294
8.4.4	Finansielle derivater	147 901	-	-
8.4.5	Andre finansielle eiendeler	111 959	114 043	158 547
8.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	29 550 934	23 610 829	25 000 379
8	SUM INVESTERINGER I INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN	29 550 934	23 610 829	25 000 379
	SUM EIENDELER	59 708 957	52 295 529	54 680 952

BALANSE – EGENKAPITAL OG GJELD

EGENKAPITAL OG GJELD		Pr. 30.09.2018	Pr. 30.09.2017	Pr. 31.12.2017
10.1	Selskapskapital	348 400	348 400	348 400
10.2	Overkurs	481 500	481 500	481 500
10.4	Annen innskutt egenkapital	1 872 841	1 661 288	1 866 133
10	SUM INNSKUTT EGENKAPITAL	2 702 741	2 491 188	2 696 033
11.1.3	Risikoutjevningfond	71 090	37 783	41 637
11.1	Sum Fond	71 090	37 783	41 637
11.2	Annen opptjent egenkapital	1 165 063	1 440 348	836 936
11	SUM OPPTJENT EGENKAPITAL	1 236 153	1 478 131	878 573
12.3	Annen ansvarlig lånekapital	1 000 000	1 000 000	1 000 000
12	SUM ANSVARLIG LÅNEKAPITAL	1 000 000	1 000 000	1 000 000
13.1	Premiereserve	19 904 485	19 042 752	19 345 956
13.2	Tilleggsavsetninger	806 739	605 864	842 388
13.3	Kursreguleringsfond	2 413 946	2 146 163	2 286 965
13.4	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv. Ufordelte overskuddsmidler	330 248 154 765	318 048 222 723	388 578
	SUM FORSIKRINGSFORPLIKTELSER -			
13	KONTRAKTSAFASTSATTE FORPLIKTELSER	23 610 183	22 335 550	22 863 887
14.1	Pensjonskapital mv.	29 026 816	23 023 814	24 477 422
14.3	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	497 916	481 186	417 035
	SUM FORSIKRINGSFORPLIKTELSER -			
14	SÆRSKILT INVESTERINGSPORTEFØLJE	29 524 732	23 505 000	24 894 457
15.1	Pensjonsforpliktelser og lignende	12 938	13 384	13 389
15.2.2	Forpliktelser ved utsatt skatt	947 358	739 413	836 951
15.2	Forpliktelser ved skatt	947 358	739 413	836 951
15	SUM AVSETNINGER FOR FORPLIKTELSER	960 296	752 797	850 340
16	PREMIEDEPOT FRA GJENFORSIKRINGSFORETAK	271 808	263 783	260 770
17.1	Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	64 467	96 691	198 914
17.2	Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	15 707	20 813	25 806
17.4	Finansielle derivater	7 423	149 504	105 922
17.5	Andre forpliktelser	197 421	90 126	766 550
17	SUM FORPLIKTELSER	285 018	357 134	1 097 192
18.2	Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	118 026	111 946	139 700
	SUM PÅLØPTE KOSTNADER OG MOTTATTE,			
18	IKKE OPPTJENTE INNTEKTER	118 026	111 946	139 700
	SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER	59 708 957	52 295 529	54 680 952

KONTANTSTRØM

NOK 1 000	30.09.2018	30.09.2017
Netto kontantstrøm i fra operasjonelle aktiviteter	4 852 387	4 295 761
Netto kontantstrøm i fra investeringsaktiviteter	-4 379 037	-3 919 864
Netto kontantstrøm i fra finansieringsaktiviteten	-631 152	-443 620
Netto kontantstrøm for perioden	-157 801	-67 723
Kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	308 763	262 633
Kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	150 962	194 910

EGENKAPITAL

NOK 1 000	Innskutt egenkapital	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Risiko-utjevningss fond	Annen opptjent egenkapital	Total egenkapital
Egenkapital pr. 31.12.2017	348 400	481 500	1 866 132	41 637	836 937	3 574 606
Resultat før andre resultatkomponenter					362 734	362 734
Totalresultat					362 734	362 734
Poster ført direkte mot EK:						
Avsatt til risikoutjevningssfond				29 453	-29 453	
Sum inntekter og kostnader for perioden				29 453	-29 453	
Egenkapitaltransaksjoner med eier:						
Mottatt/avgitt konsernbidrag			6 708		-5 155	
Egenkapital pr. 30.09.2018	348 400	481 500	1 872 840	71 090	1 165 063	3 938 893

NOTER TIL REGNSKAPET

NOTE 1- REGNSKAPSPRINSIPPER

Delårsregnskapet er utarbeidet i henhold til IAS 34 *Delårsrapportering* jf årsregnskapsforskriften for livsforsikringselskaper § 6-2. Delårsrapporten gir ikke fullstendige noteopplysninger som er påkrevd i årsregnskapet, følgelig bør delårsrapporten leses i sammenheng med årsregnskapet for 2017. Årsregnskapet for 2017 finnes på internettsiden "www.sparebank1.no".

De samme regnskapsprinsipper og beregningsmetoder som ble benyttet i årsregnskapet for 2017 er lagt til grunn i delårsrapporten.

Estimater

I utarbeidelsen av delårsregnskapet har ledelsen benyttet estimater som påvirker regnskapstallene. Områder hvor slike estimater er vesentlige er pensjoner og forsikringstekniske avsetninger. Kildene til usikkerhet ved estimering er de samme som ved årsoppgjør for 2017. Fremtidige hendelser kan medføre at estimatene endrer seg. Endringene vil bli regnskapsført når eventuelt nytt estimat fastsettes.

NOTE 2 – VERDSETTELSESHIERARKI – FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI

Hoveddelen av selskapets finansielle eiendeler er vurdert til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløpet den enkelte eiendel kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle eiendeler og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Eiendelene klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av eiendelen.

Nivå 1

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendels virkelige verdi. Eiendeler klassifiseres i nivå 1 dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på en armlengdes avstand.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert under nivå 1

- Andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond
- Børsnoterte aksjer, statsobligasjoner og statssertifikater med fast avkastning

Nivå 2

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi for eiendelen ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Eiendeler klassifiseres i nivå 2 dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle instrumenter er klassifisert under nivå 2

- Valutaterminer, fremtidige renteaftaler, aksje- og valutaswapper hvis virkelig verdi er derivert fra verdien av underliggende instrument
- Obligasjoner og sertifikater som ikke er noterte, eller er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt

Nivå 3

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata. Eiendeler klassifiseres i nivå 3 dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata.

Selskapet har en helt ubetydelig post klassifisert under nivå 3.

Bevegelser mellom nivåene skjer når karakter rundt input til verdsettelse endrer seg.

3. kvartal 2018

NOK 1 000	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
Verdipapirer – tilgjengelig for salg			527	527
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultat	36 862 712	6 386 533		43 249 245
Herav aksjer og andeler	20 933 198			20 933 198
Herav obligasjoner og sertifikater	15 929 514	5 763 028		21 692 542
Herav andre verdipapirer		623 505		623 505
Finansielle derivater		235 588		235 588
Herav aksjeinstrumenter		5 461		5 461
Herav valutainstrumenter		228 718		228 718
Herav renteinstrumenter		1 409		1 409
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	36 862 712	6 622 121	527	43 485 360
Derivater		7 423		7 423
Herav aksjeinstrumenter		5 461		5 461
Herav renteinstrumenter		1 962		1 962
Finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi		7 423		7 423

Avstemming av nivå 3

NOK 1 000	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Finansielle instrumenter til virkelig verdi			
Inngående balanse		527	
Utgående balanse		527	

Året 2017

NOK 1 000	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
Verdipapirer – tilgjengelig for salg			527	527
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultat	31 880 260	7 054 599		38 934 859
<i>Herav aksjer og andeler</i>	17 873 849			17 873 849
<i>Herav obligasjoner og sertifikater</i>	14 006 411	6 403 022		20 409 433
<i>Herav andre verdipapirer</i>		651 577		651 577
Finansielle derivater		37 852		37 852
<i>Herav valutainstrumenter</i>		28 395		28 395
<i>Herav renteinstrumenter</i>		9 457		9 457
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	31 880 260	7 092 451	527	38 973 238
Derivater		105 922		105 922
<i>Herav valutainstrumenter</i>		105 922		105 922
Finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi		105 922		105 922

Avstemming av nivå 3

NOK 1 000	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Finansielle instrumenter til virkelig verdi			
Inngående balanse	1 278		
Gevinst og tap i andre resultatkomponenter	49		
Kapitalnedsettelse	-800		
Utgående balanse	527		

NOTE 3 – VERDIPAPIRER TIL VIRKELIG VERDI

NOK 1000	3. kvartal 2018	Året 2017
	Bokført verdi/ virkelig verdi	Bokført verdi/ virkelig verdi
<i>Aksjer og andeler:</i>		
Norske aksjefond	3 335 654	2 744 269
Utland private equity	599	4 626
Utenlandske aksjefond	17 596 945	15 124 954
Sum aksjer og andeler til virkelig verdi	20 933 198	17 873 849
<i>Obligasjoner og sertifikater:</i>		
Norske obligasjoner og sertifikater	17 202 838	16 027 382
Utenlandske obligasjoner og sertifikater	4 489 704	4 382 051
Sum obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi	21 692 542	20 409 433
<i>Andre verdipapirer:</i>		
Hedgefond	24	24
Andre finansielle eiendeler	623 481	651 553
Sum andre finansielle eiendeler til virkelig verdi	623 505	651 577
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi	43 249 245	38 934 859

NOTE 4 – DERIVATER

NOK 1 000	3. kvartal 2018			Året 2017		
	Kontraktsum	Virkelig verdi eiendeler	Virkelig verdi forpliktelser	Kontraktsum	Virkelig verdi eiendeler	Virkelig verdi forpliktelser
Aksjeinstrumenter						
Aksje swap		5 461	5 461			
Sum		5 461	5 461			
Valutainstrumenter						
Valutaterminer	16 782 150	228 718		14 367 986	28 395	105 922
Sum	16 782 150	228 718		14 367 986	28 395	105 922
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler	1 472 000	1 409	1 962	1 472 000	9 457	
Sum	1 472 000	1 409	1 962	1 472 000	9 457	
Sum fin derivater	18 254 150	235 588	7 423	15 839 986	37 852	105 922

**Oppstilling vedrørende
motregningsrett
3. kvartal 2018**

Finansielle eiendeler

	Brutto balanseført beløp	Balanseført beløp som nettoføres	Nettobeløp i balansen	Beløpet som ikke er nettopresenter t i balansen	Beløp etter mulige nettooppgjør
Instrument					
Aksjeinstrumenter	5 461		5 461		5 461
Valutainstrumenter	228 718		228 718		228 718
Renteinstrumenter	1 409		1 409		1 409
Sum	235 588		235 588		235 588

Finansielle forpliktelser

Instrument					
Aksjeinstrumenter	5 461		5 461		5 461
Valutainstrumenter	1 962		1 962		1 962
Sum	7 423		7 423		7 423

Året 2017

Finansielle eiendeler

	Brutto balanseført beløp	Balanseført beløp som nettoføres	Nettobeløp i balansen	Beløpet som ikke er nettopresenter t i balansen	Beløp etter mulige nettooppgjør
Instrument					
Valutainstrumenter	28 395		28 395		28 395
Renteinstrumenter	9 457		9 457		9 457
Sum	37 852		37 852		37 852

Finansielle forpliktelser

Instrument					
Valutainstrumenter	105 922		105 922		105 922
Sum	105 922		105 922		105 922

NOTE 5 – VERDIPAPIRER TILGJENGELIG FOR SALG

Aksjer tilgjengelig for salg

NOK 1 000	Anskaffelses kost	Bokført verdi	Virkelig verdi
Norsk Pensjon AS	1 600	527	527
Sum aksjer tilgjengelig for salg	1 600	527	527

Aksjene tilhører selskapsporteføljen.

Beholdningsendringer gjennom regnskapsåret

Inngående balanse 01.01.18	527
Utgående balanse 30.09.18	527